

GÜNÜMÜZÜN İŞÇİ EYLEMLERİNİ DEĞERLENDİREBİLMEK

Aydınlık Gazetesi, 7 Haziran 2014

Yıldırım Koç

Günümüzde “küresel saldırıya karşı küresel direniş” söz konusu değil. Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları, kapitalizmin üçüncü küresel krizine karşın, sessizliklerini koruyor. Amerikan, İngiliz, Alman, Fransız işçi sınıflarından ses çıkmıyor. İsveç, Danimarka, Norveç, Belçika, Kanada, Japonya işçi sınıfları da sessiz.

İşçi sınıfı mücadelesi Türkiye’de yükseliyor; önümüzdeki aylarda daha da yükselecek.

Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları emperyalizmin ve kapitalizmin mezar kazıcısı değil, payandasıdır, destekçisidir. Türkiye gibi ülkelerin işçi sınıfları ise emperyalizmi geriletecek, emperyalist ülkelerde sınıf mücadelesinin gelişmesine ve kapitalizmin tarihin çöplüğüne atılmasına büyük katkılarda bulunacak güçtür.

Ancak burada bir “ama” demek gerekiyor.

Türkiye işçi sınıfı tarihinin önemli günlerini yaşıyoruz; ama yaşananları öyle çok da abartmamak gerekli.

Dünya işçi sınıfı tarihinde devrimle sonuçlanmamış çok büyük işçi eylemleri var.

Burada belirleyici unsur, halkın ve hatta emperyalizme karşı milletin öncüsü konumundaki siyasal örgütlenmenin, işçi sınıfının hareketlenme eğilimini daha da güçlendirmesi ve ona siyasi olarak önderlik edebilmesidir.

Bu siyasi etmen eksik kalırsa, devrim olmaz.

İngiltere işçi sınıfı tarihinden birkaç örnek, hem bugünkü eylemlerimizin öyle çok da abartılmaması gerektiğini, hem de siyasi önderlik olmadan işçi eylemlerinin devrime gidemeyeceğini göstermektedir.

İngiltere’de Halk Ayaklanmaları

İngiltere’de 18. ve 19. yüzyıllarda yaşanan yoksullaşmalara bağlı olarak büyük halk ayaklanmaları oldu.

En önemli yoksullaşma nedeni, tarımsal felaketlere, savaflara ve ihracata bağlı olarak, buğday fiyatlarının artmasıydı. Ayrıca et ve peynir fiyatlarında büyük artışlar da kitlesel tepkilere yol açıyordu. Fiyatlar artınca yoksullar ayaklanıyor, buğdayını pahalı satan çiftçi ve tüccarların depolarını basıyor, fiyatı artan ürünleri “adil fiyatlar”dan satıyordu. Bazı durumlarda evler, depolar, fabrikalar, değirmenler yakılıyordu; ayaklanmalara karşı direnenlerden ölenler oluyordu. Ayaklanmalardan öldürülenler ve asılanlar da vardı.

İngiliz tarihçisi George Rude, 1735-1800 döneminde bu nitelikte 275 olay belirleyebilmiştir. Bu olayların yaklaşık üçte ikisi gıda fiyatlarının artmasına karşı gerçekleştirilen ayaklanmalardır. Bu ayaklanmalarda özellikle kömür madeni işçileri, kömür mavnası işçileri, teneke madeni işçileri ve dokumacılar önemli rol oynadılar.

İşçilerin gerçek ücretleri, parasal ücretlerindeki bir azalma nedeniyle değil de toplam harcamaları içinde büyük paya sahip gıda ürünlerinin fiyatlarının artmasıyla düşünce, tepki işverenlere değil, gıda ürünleri fiyatlarının artmasından sorumlu olduğu düşünülen kesimlere yöneliyordu.

Gıda fiyatlarının artmasından tüm yoksullar etkilendiğinden, hareket bir “işçi sınıfı hareketi” olarak değil, bir “yoksullar hareketi” olarak geliyordu.

Siyasal Önderlik Yoksa Yenilgi Kaçınılmazdır

İngiltere’de 18. yüzyılın başlarından 19. yüzyılın başlarına kadar ortaya çıkan en önemli “yiyecek ayaklanmaları” 1709-10, 1727-9, 1739-40, 1756-7, 1766-8, 1772-3, 1783-4, 1794-6, 1800-1, 1810-13 ve 1816-18 yıllarında gerçekleşti.

Londra’da 1780 yılındaki bir ayaklanmada (“Gordon Riots”) Londra alevler içinde bırakıldı; ayaklanma ancak yedinci gününde bastırılabilirdi ve 285 isyancı öldürüldü. Yapılan yargılama sonucunda da 25 kişi asıldı.

1816 yılındaki ayaklanmalara “Ekmek veya Kan Ayaklanmaları” adı veriliyordu. Yiyecek ayaklanmalarına katılanlar, bilindiği kadarıyla, kimseyi öldürmediler. Ancak bu ayaklanmalara katılanlardan yaklaşık 30 kişi asıldı veya vurularak öldürüldü.

18. yüzyılda İngiltere’de kentlerdeki bu ayaklanmalara katılanların yaklaşık üçte ikisi ücretli işçiydi.

Geçmişte İngiltere’de, günümüzde Türkiye’de yaşananlardan çok daha büyük işçi eylemleri gerçekleşti; ancak doğru siyasal önderliğin bulunmaması, bunların bile yenilgiyle sonuçlanmasına neden oldu.